ФИЛИАЛИ БОНКИ «ТИҶОРАТ» -И ҶУМҲУРИИ ИСЛОМИИ ЭРОН ДАР ШАҲРИ ДУШАНБЕ

ҲИСОБОТИ МОЛИЯВИЕ, КИ МУТОБИҚИ ТАЛАБОТИ СТАНДАРТҲОИ БАЙНАЛМИЛЛАЛИИ ҲИСОБОТИ МОЛИЯВӢ БА САНАИ 31-УМИ ДЕКАБРИ СОЛИ 2019 ТАҲИЯ ШУДААСТ

МУНДАРИҶА:

МАСЪУЛИЯТИ РОҲБАРИЯТ ОИДИ ҶАВОБГАРӢ БАРОИ ОМОДАСОЗӢ ВА ТАСДИҚ НАМУДАНИ ҲИСОБОТИ МОЛИЯВӢ 2

ХУЛОСАИ АУДИТОРИ МУСТАҚИЛ 3

ҲИСОБОТ ОИДИ ДАРОМАДИ МАҶМӮИ 4

ҲИСОБОТ ОИДИ ҲОЛАТИ МОЛИЯВӢ 5

ҲИСОБОТ ОИДИ ҲАРАКАТИ ВОСИТАҲОИ ПУЛӢ 7

ҲИСОБОТ ОИДИ ТАҒИРОТ ДАР САРМОЯИ ХУДӢ 8

ЭЗОҲОТ БА ҲИСОБОТИ МОЛИЯВӢ 9

Масъулияти роҳбарият оид ба ҷавобгарӣ барои омодасозӣ ва тасдиқ намудани ҳисоботи молиявӣ дар даврае, ки санаи 31-уми декабри соли 2019 ба итмом расидааст.

Тасдиқоти зерин, ки бояд бо дарҷи ӯҳдадориҳои аудиторон, ки дар ҳисоботи аудиторони мустақили дар саҳифаи 3 пешниҳод шуда, бо мақсади ҷудо намудани ҷавобгариҳои аудиторон ва роҳбарият нисбати ҳисоботи молиявии Филиали бонки "Тиҷорат"- и Ҷумҳурии исломии Эрон дар ш. Душанбе *(минбаъд -«бонк»)* якҷоя дида баромада шавад.

Роҳбарияти *Бонк* барои омодасозии ҳисоботи молиявӣ, ки аз ҳама ҷиҳатҳои муҳим ҳолати молиявӣ, натиҷаҳои фаъолият, ҳаракати воситаҳои пулӣ ва тағирот дар сармояи худиро дар даврае, ки 31-уми декабри соли 2019 ба итмом расидааст мутобиқи талаботи стандартҳои байналмиллалии ҳисоботи молиявӣ (минбаъд дар матн «СБҲМ») дуруст инъикос мекунад ҷавобгар аст.

Ҳангоми омодасозии ҳисоботи молиявӣ роҳбарияти *Бонк* ҷавобгар аст, барои:

- Интихоби принсипҳои зарурии баҳисобгирии муҳосибавӣ ва минбаъд истифодабарии онҳо;
- Риояи талаботи стандартҳои байналмиллалии ҳисоботи молиявӣ ва ошкор кардани фарқиятҳои муҳим аз СБҲМ дар эзоҳот ба ҳисоботи молиявӣ; ва
- Омодасозии ҳисоботи молиявӣ бо назардошти он ки *Бонк* фаъолияти худро дарояндаи дур ба ғайр аз ҳолатҳое, чунин ҳисобидан ғайриимкон аст идома медиҳад;

Роҳбарият инчунин барои амал зерин ҷавобгар аст:

- Коркард, амалӣ намудан ва таъмини дар амал ҷорӣ намудани системаи самаранок ва боэътимоди назорати дохилии *Бонк*;
- Доштани системаи баҳисобгирии муҳосибавие, ки дорои имкони дар лаҳзаи дилхоҳ бо амиқии кифоя маълумот оиди ҳолати молиявии *Бонкро* мувофиқи талаботи СБҲМ тайёр карда тавонад;
- Бурдани баҳисобгирии муҳосибавӣ тибқи талаботҳои қонунгузорӣ ва стандартҳои муҳосибавии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва СБҲМ;
- Андешидани чораҳо дар доираи марбути худ барои таъмини нигоҳдории дороиҳои *Бонк*;
- Ошкор ва пешгирии далелҳои қаллобӣ, хатогиҳо ва дигар намуди суистифодабариҳо.

Ҳисоботи молиявии мазкур барои даврае, ки 31-уми декабри соли 2019 ба итмом расидааст аз тарафи Раёсати *Бонк* тасдиқ шудааст.

Аз номи ФБ "Тиҷорат"-и ҶИЭ дар ш.Душанбе:

Раиси бонк ____________ ____________ **Сармуҳосиб**

Муҳаммад Содиқӣ **Азизмуродов Ш.Ҳ.**

Филиали бонки «Тиҷорат»-и ҶИЭ дар ш.Душанбе
РМА 020003114 - РРМ 0220000404

Consultant Audit

ХУЛОСАИ АУДИТОРИ МУСТАҚИЛ

Ба мудирияти Филиали бонки "Тиҷорат"- и Ҷумҳурии Исломии Эрон дар шаҳри Душанбе

Хулоса

Мо аудити ҳисоботи молиявии пешниҳоднамудаи **Филиали бонки "Тиҷорат"- и Ҷумҳурии Исломии Эрон дар ш. Душанбе** *(минбаъд- «бонк»)*, ки ҳисобот дар бораи ҳолати молиявӣ ба 31 декабри соли 2019 ва ҳисоботҳои дахлдорро дар бораи маҷмӯи даромадҳо, ҳаракати воситаҳои пулӣ ва тағиротҳои сармояи худӣ дар соле, ки дар санаи зикргардида ба итмом расидаанд ва инчунин изҳори мухтасари принсипҳои асосии сиёсати баҳисобгирӣ ва дигар эзоҳҳоро нисбати ҳисоботи молиявии мазкурро дар бар мегирад ба итмом расонидем.

Ба ақидаи мо, ҳисоботи молиявии пешниҳодшуда дар тамоми ҷанбаҳои худ вазъи ҳақиқии молиявии "Бонк"-ро ба санаи 31-уми декабри соли 2019, инчунин натиҷаҳои молиявии он ва ҳаракати воситаҳои пулиро дар тули соле, ки дар санаи зикргардида анҷом дода шудааст мутобиқи Стандартҳои байналмиллалии ҳисоботи молиявӣ дуруст инъикос менамояд.

Масъулияти роҳбарият оид ба омодасозии ҳисоботи молиявӣ

Масъулият оид ба омодасозии ҳисоботи молиявии мазкур ва мувофиқати он ба талаботҳои Стандартҳои байналмилалии ҳисоботи молиявӣ ба зиммаи роҳбарияти *Бонк* вогузор карда шудааст. Масъулияти мазкур аз таъсис додан, ҷорӣ ва дастгирӣ намудани сохтори назорати дохилӣ ҷиҳати омодасозӣ ва пешниходи ҳисоботи боэътимоди молиявӣ, ки дар худ таҳрифҳои ҷиддӣ дар натиҷаҳои суиистифодабариҳои молиявӣ, ҳамчунин натиҷаи хатогӣ надоранд иборат мебошад. Инчунин интихоб ва татбиқи сиёсати дахлдори баҳисобгирӣ, татбиқи баҳодиҳии муҳосибавии асоснок мувофиқ ба мавридҳои мавҷуда низ масъулияти роҳбарият аст.

Масъулияти аудитор

Вазифаи мо аз изҳори ақида ҷиҳати дуруст будани ҳисоботи молиявии мазкур дар асоси аудити гузаронидаи мо иборат мебошад. Мо аудитро мутобиқи талаботҳои Стандарти байналмилалии аудит ба анҷом расонидем. Стандартҳои мазкур аз мо риоя намудани меъёрҳои этикӣ, инчунин ба нақшагирӣ ва гузаронидани аудитро бо мақсади боварии комил ҳосил намудан, ки ҳисоботи молиявӣ дорои таҳрифҳои ҷиддӣ намебошад талаб менамоянд.

Аудит дар худ анҷом додани амалиётҳое, ки ба гирифтани далелҳои аудити нисбати нишондиҳандаҳои шуморавӣ ва эзоҳ ба ҳисоботи молиявиро дар бар мегирад. Интихоби амалиётҳои зарури аз фикру ақидаи касбии аудитор асос мёёбад, ки аз он ҷумла баҳо додан ба хавфи муҳими таҳрифи ҳисоботи молиявӣ дар натиҷаи суистифодаи молиявӣ ё хатогиҳо асос мегирад. Баҳодиҳии чунин хавфҳо, баррасии сохтори назорати дохиларо аз рӯи омодасозӣ ва дуруст будани ҳисоботи молиявӣ бо мақсади коркарди амалиётҳои аудитие, ки дар ҳолатҳои мазкур татбиқ мешаванд дар бар мегирад, на бо мақсади изҳори фикру ақида нисбати самаранокии сохтори назорати дохилӣ асос меёбад. Аудит таҳлили принсипҳои ҳисоботи муҳосибавӣ ва муҳимияти баҳодиҳиро, ки аз ҷониби роҳбарият омода шудааст, инчунин баҳодиҳии умумиро нисбати ҳисоботи молиявиро дар бар мегирад.Дар доираи санҷиши аудит мутобиқи Стандартҳои байналмилалии аудит мо ақидаҳои касбии худро дар давоми санҷиш нигоҳ медорем.

Мо инчунин:

- Хавфи таҳрифи ҳисоботи молиявии вобаста ба қаллобӣ ё ин ки хатогиҳоро муайян менамоем ва баҳодиҳӣ менамоем ва барои таъмин намудани далели кофӣ вобаста ба чунин хавфҳо санҷиши аудиторӣ мегузаронем ва далелҳои кофӣ ба даст меорем;
- Низоми назорати дохилиро на бо мақсади баҳо додан ба самаранокии он, балки бо мақсади таҳияи мушоҳидаҳои аудиторӣ ки барои ҳолатҳои мувофиқ дахл дорад меомӯзем;

- Барои ба мавқеъ истифода бурдани сиёсати ҳисобдорӣ ва асоснок будани маълумотҳои дар эзоҳот дарҷкардаи Роҳбарият баҳо медиҳем;
- Дар асоси истифодаи бамавқеъ ва мунтазами низоми муҳосибии доимӣ проседураҳои аудиторӣ барои муайян намудани номуайянниҳои назаррас вобаста ба ҳодиса ва воқеаҳо, ки метавононд шубҳаҳои ҷиддиро оиди ба фаъолияти Бонк ҳамчун субъекти фаъолияти худро дар оянда идомадиҳанда ба амал меоранд анҷом медиҳем.

Аудит дар асоси усули интихобӣ гузаронида шуд ва мо чунин меҳисобем, ки он асоси кофӣ ва боэътимод барои изҳори ақидаи мо мегардад.

Душанбе, Тоҷикистон

30 апрели соли 2020

____

Дустов Сафарбек

Директори ҶДММ «Консултант Аудит»

Иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон- БМТ №0000017 аз 26 феврали соли 2019

ҲИСОБОТ ОИДИ ДАРОМАДИ УМУМӢ

дар соли санаи 31-уми декабри соли 2019 ба итмом расида

Моддаҳо	Эзоҳ	2018 с.	2019 с.
Даромади фоизӣ	5.1	2 679 779	3 637 152
Хароҷоти фоизӣ		-	-
Даромади холиси фоизӣ		**2 679 779**	**3 637 152**
Даромад аз хизматрасонихои комиссионӣ	5.2	140 707	658 345
Харчот аз хизматрасонихои комиссионӣ	5.3	-290 634	-52 071
Даромади холис аз хизматрасонии комиссионӣ		**-149 927**	**606 274**
Даромад аз хисоби амалиётҳо бо асъори хориҷӣ	5.4	228 166 545	143 223 711
Хароҷот аз хисоби амалиётҳо бо асъори хориҷӣ	5.5	-226 298 905	-142 249 225
ФПТИ аз рӯи карзҳо	5.6	-	-1 741 877
Даромад аз камшавии ФПТИ аз руи карзҳо	5.7	428 634	210 000
Ҳамагӣ даромадхо ва хароҷотхои дигар		**2 296 274**	**-557 392**
Хароҷоти амалиётӣ	5.8	-2 620 894	-2 504 267
Даромад то пардохти андоз аз даромад		**2 205 232**	**1 181 768**
Даромад (хароҷот) аз фаъолияти ғайриамалиётӣ	5.9	-4 383	-
Фоида то андозбандӣ		**2 200 849**	**1 181 768**
Хароҷот барои андоз аз даромад		-799 158	-860 839
Фоида (зарари) холис		**1 401 691**	**320 929**

Раиси бонк ____________ ____________ **Сармуҳосиб**

Муҳаммад Содиқи **Азизмуродов Ш.Ҳ.**

ҲИСОБОТИ ОИДИ ҲОЛАТИ МОЛИЯВӢ

Ба 01 январи соли 2020

	Эзоҳ	31.12.2018с.	31.12.2019с.
Дороиҳо			
Дороиҳои ҷорӣ			
Воситаҳои пулӣ дар хазина	**6.1**	1 907 602	3 364 002
Суратҳисобҳои муросиллотӣ дар БМТ	**6.2**	37 539 974	2 723 364
Захираи ҳатмӣ дар БМТ	**6.3**	235 560	704 894
Ҷойгиркунии мӯҳлатноки воситаҳо дар дигар бонкҳои ҶТ		-	-
Суратҳисобҳои мукотибавӣ дар дигар бонкҳо	**6.4**	291 632 981	294 640 809
Қарзҳои додашуда ба мизоҷон	**6.5**	16 667 306	17 461 425
Фоизхо барои гирифтан	**6.6**	134 783	151 475
Дороиҳои ҷории дигар	**6.7**	576 517	14 870
Ҳамагӣ дороиҳои ҷорӣ		***348 694 722***	***319 060 839***
Дороиҳои дарозмуддат			
Воситаҳои асосӣ	**6.8**	816 976	759 926
Дороиҳои ғайримоддӣ	**6.9**	189 056	170 151
Хамаги дороиҳои дарозмуддат		***1 006 032***	***930 077***
Ҳамагӣ дороиҳо		**349 700 754**	**319 990 915**
Ӯҳдадориҳо ва сармоя			
Ӯҳдадориҳои ҷорӣ			
Амонатхои мизоҷон	**6.11**	3 624 965	4 344 416
Дигар амонатҳо	**6.12**	362 859	364 525
Суратҳисобҳои муросилотии бонкҳои хориҷӣ - а\х	**6. 13**	292 605 996	261 838 714
Андоз аз фоида барои пардохт	**6.15**	-	4 322
Ӯҳдадориҳои ҷории дигар	**6.14**	272	11 348
Ҳамагӣ ӯҳдадориҳои ҷорӣ		***296 594 092***	***266 563 325***
Ӯҳдадориҳои дарозмуддат		-	-
Қарзҳои дарозмуддат		-	-
Ҳамагӣ ӯҳдадориҳои дарозмуддат		-	-
Ҳамагӣ ухдадориҳо		***296 594 092***	***266 563 325***
Сармояи худӣ			
Сармояи саҳомии пардохташуда	**6.16**	16 409 725	16 409 725
Фоидаи тақсимнашуда	**6.16**	36 183 508	36 504 437
Сармояи изофави	**6.16**	13 430	13 430
Захираи умуми	**6.16**	500 000	500 000
Ҳамагӣ сармоя		***53 106 662***	***53 427 591***
Ҳамагӣ ӯҳдадориҳо ва сармоя		**349 700 755**	**319 990 915**

Раиси бонк **Сармуҳосиб**

Муҳаммад Содиқӣ **Азизмуродов Ш.Ҳ.**

ХИСОБОТ ОИДИ ҲАРАКАТИ ВОСИТАҲОИ ПУЛӢ

дар соли санаи 31-уми декабри соли 2019 ба итмом расида

	эзоҳ	2018с.	2019с.
Ҳаракати нақдина бо амалиётҳои оператсионӣ			
Фоидаи (зарари) соф		1 401 691	320 929
Хароҷоти фарсоиш ва истеҳлоки дороиҳо		90 409	89 935
Хароҷоти ФПТИ		-	1 741 877
Дигар хароҷотҳои ҳисобкардашуда		-	855 224
Ҳаракати нақдина бо даромадҳои оператсионӣ то тағирёбии дороиҳои амалиёти ва ӯҳдадориҳо		***1 492 100***	***3 007 965***
Тағирёбии дороиҳои гардон ва ӯҳдадориҳо:			
Афзуншавӣ\камшавии захираҳои ҳатмӣ		-13 498	-469 334
Афзуншавӣ\камшавии холиси қарзҳои мизоҷон		-4 756 276	-2 325 996
Афзуншавӣ\камшавии дороиҳо дар ташкилотҳои басташуда ва дар ҷараёни бархамхурӣ буда - пули миллӣ		-	-
Афзуншавӣ\камшавии холиси дороиҳои дигар		11 742	-14 870
Афзуншавӣ\камшавии холиси амонатҳои мизоҷон		332 939	719 450
Афзуншавӣ\камшавии холиси амонатҳои дигар		22 417	1 666
Афзуншавӣ\камшавии холиси барои пардохт ба дигар бонкҳо		9 487 013	-30 767 282
Афзуншавӣ\камшавии холиси ҳисобҳо барои пардохт		-1 458	-
Андоз аз фоидаи пардохтшуда		-265 735	-280 000
Афзуншавӣ\камшавии фоизҳо барои гирифтан		-52	-
Фоида аз баркарорсозии дороиҳо		-428 634	-210 000
Афзуншавӣ\камшавии холиси дигар ӯҳдадориҳо		-	-
Ҳаракати холиси тағирёбии дороиҳои гардон ва ӯҳдадориҳо:		**4 388 458**	**-33 346 366**
Гардиши холиси нақдина барои амалиётҳои оператсионӣ		**5880558**	**-30338401**
Хариди таҷҳизот ва моликият		-35799,5	-13 980
Хариди дороиҳои ғайримоддӣ		-	-
Хариди коғазҳои қимматноки инвеститсионӣ		-	-
Маблағҳои холис барои амалиётҳои оператсионӣ истифодашуда		**-35 800**	**-13 980**
Гардиши холиси нақдина барои амалиётҳои молиявӣ			
Ҳиссагузории сармоядорон		-	-
Хариди саҳмияҳо		-	-
Пардохти дивиденд		-	-
Гардиши софи нақдина барои амалиётҳои молиявӣ		-	-
Афзуншавии холиси нақдина		**5 844 759**	**-30 352 381**
Воситаҳои пулӣ дар аввали сол		**325 235 797**	**331 080 556**
Воситаҳои пулӣ дар охири сол		**331 080 556**	**300 728 175**

Раиси бонк ______________ ______________ **Сармуҳосиб**

Муҳаммад Содикӣ **Азизмуродов Ш.Ҳ.**

ҲИСОБОТ ОИДИ ТАҒИРОТ ДАР САРМОЯ

дар соли ба санаи 31-уми декабри соли 2019 ба итмом расида

	Сармояи саҳомии пардохташуда	Фоидаи тақсимна-шуда	Сармояи изофагӣ	Захираи умумӣ	Ҳамагӣ
Бакия дар 01 январи соли 2018	**16 409 725**	**34 781 842**	**13 430**	**500 000**	**51 704 996**
Фоидаи соф (зарар) соли 2018	-	1 401 691	-	-	**1 401 691**
Тасхехи фоидаи таксимнашуда	-	-25	-	-	**-25**
Пардохт аз фоида	-	-	-	-	-
Бакия ба 31 уми декабри соли 2018	**16 409 725**	**36 183 508**	**13 430**	**500 000**	**53 106 662**
Фоидаи соф (зарар) соли 2019	-	320 929	-	-	**320 929**
Тасхехи фоидаи таксимнашуда	-	-	-	-	-
Пардохт аз фоида	-	-	-	-	-
Тасхехи фоидаи такисмнашуда	-	-	-	-	-
Зиёдшавии захира аз хисоби фоида	-	-	-	-	-
Гузаронидан ба сармояи захиравӣ	-	-	-	-	-
Ҳақуссаҳм	-	-	-	-	-
Бакия дар 31 уми декабри соли 2019	**16 409 725**	**36 504 437**	**13 430**	**500 000**	**53 427 591**

Раиси бонк ____________ ____________ **Сармуҳосиб**

Муҳаммад Содикӣ **Азизмуродов Ш.Ҳ.**

ЭЗОҲОТ БА ҲИСОБОТИ МОЛИЯВӢ

ЭЗОҲИ 1. САМТҲОИ АСОСИИ ФАЪОЛИЯТ

1.1 Маълумоти умумӣ

Филиали Бонки "Тиҷорат" и Ҷумҳурии исломии Эрон дар ш. Душанбе *(минбаъд- «бонк»)* сохтори воҳидии шахси ҳуқуқии хориҷӣ ба ҳисоб рафта мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайд гирифта шуда фаъолияти худро дар асоси Низомнома амалӣ мекунад.

"Бонк" дорои Иҷозатномаи Бонки Миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти рақами 38027-22 барои иҷрои амалиётҳои бонкӣ бо асъори миллӣ ва инчунин иҷозатнома аз 13 уми майи соли 2003 таҳти рақами 38027-122/1 барои иҷрои амалиётҳои бонкӣ бо асъори хориҷӣ мебошад.

Мақоми назоратии филиали Бонки "Тиҷорат"-и Ҷумҳурии Исломии Эрон дар ш. Душанбе Бонки "Тиҷорат"и Ҷумҳурии исломии Эрон дар шаҳри Теҳрон мебошад ва сармояи оинномави 100% ба он таалluқ дорад.

Филиали Бонки "Тиҷорат"-и Ҷумҳурии Исломии Эрон дар ш. Душанбе дар суроғаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳри Душанбе, хиёбони Рудаки 88 ҷой гирифта шуъба ва ё нуктаҳои ваколатдори ба қайд гирифташуда надорад.

1.2 Муҳити иқтисодие, ки "Бонк" дар он фаъолияти иқтисодию молиявии худро амалӣ менамояд

Шарҳи мухтасар

Ҳолати ноустувории молиявию-иқтисодии як қатор давлатҳои ҷаҳон аз ҷумла Федератсияи Россия,коҳиш ёфтани арзиши нефт дар бозорӣ ҷаҳонӣ, таъсири пандемияи коронавирус ба иқтисодиёти кишварҳои ҷаҳон,пастшавии қурби асъори миллӣ нисбат ба арзи хориҷӣ омилҳое мебошанд,ки ба камшавии ҳаҷми интиқоли воситаҳои пулӣ бо арзи хориҷӣ аз ҳисоби муҳоҷирони меҳнатӣ ва фаъолияти иқтисодии хориҷӣ ба ҳолати молиявии мамакат таъсири бузурги манфӣ мерасонанд. Ин омилҳо ба камшавии қисми даромади буҷет ва фаъолнокии сегментҳои алоҳидаи иҷтисодиёти мамлакат боис мегарданд.
Инчунин солҳои зиёд аст, ки "Бонк" зери таъсири маҳдудияти таҳрифҳои иқтисодӣ (санксияҳо) аз ҷониби ИМА қарор дорад,ки ба фаъолияти ҳаррузаи бонк маҳдудиятҳо эҷод менамояд, ки дар натиҷа ба фаъолияти молиявии он таъсири манфӣ мерасонад. Бақияи маблағҳои дар суратҳисоби муросилотӣ дар бонкҳои мавриди мушкили молиявӣ қарор дошта ки ҳолати молиявии онҳо хуб нест дар ҳолати муфлисшавӣ Бонкро низ ба хавфи муфлисшавӣ рӯ ба рӯ мекунад ва ба сектори бонкии кишвар низ таъсир мерасонад.

ЭЗОҲИ 2. НИШОНДИҲАНДАҲОИ АСОСИИ ФАЪОЛИЯТИ БОНК

Бонк натиҷаи молиявии соли ҳисоботиро бо фоида ҷамъбаст кардааст. Фоидаи софи (зарари) соли 2019 дар муқоиса бо фоидаи соли 2018 ба маблағи 1 080 762 сомонӣ кам шудааст. Даромади фоизии Бонк дар соли 2019 нисбат ба соли 2018 ба маблағи 957373 сомонӣ зиёд шудааст. Хароҷоти пӯшондани ФПТИ дар соли 2019 нисбат ба соли 2018 ба маблағи 1741877 сомони зиёд шудааст. Сармояи худии бонк дар соли 2019 ба маблағи 320929 сомонӣ нисбат ба соли 2018 зиёд шуда дороиҳои ҷорӣ ба маблағи 29 633 883сомонӣ нисбати соли 2018 кам шуданд.

ЭЗОҲИ 3. АСОСҲОИ ОМОДАСОЗИИ ҲИСОБОТИ МОЛИЯВӢ

Асос барои омодасозии ҳисоботи молиявии *Бонк* талаботи стандартҳои байналмиллалии ҳисоботи молиявӣ ба ҳисоб меравандю

Ҳангоми тартиб додани ҳисоботи молиявӣ фарзияи асоси ин усули ҳисобкунӣ ва усули фаъолияти муттасили Бонк ба ҳисоб мераванд.

Усули ҳисобкунӣ тахмин мекунад, ки таъсири амалиётҳо ва дигар ҳодисаҳо дар ҳисоботи молиявӣ дар лаҳзаи содиршавии онҳо эътироф карда мешаванд на ҳангоми воқеиятан гирифтан ва пардохтани воситаҳои пулӣ дар даврҳои муттаносиби ҳисоботӣ.

Усули мунтазам пешбини мекунад, ки *Бонк* нийт ва зарурати барҳамхурӣ ва ё ихтисори муҳими фаъолият дар ояндаи наздик надорад.

ДАСТУРҲОИ НАВИ БАҲИСОБГИРӢ

Стандартҳо ва дастурҳои нави бахисобгирӣ, тағиру иловаҳо ба стандартҳои ҷории амалкунанда нашр карда шудаанд, ки то санаи 31 декабри соли 2019 дар амал ҷорӣ карда нашудаанд ва ба максади тайер намудани ҳисоботи молиявии мазкур ба инобат гирифта нашудаанд.

СБҲМ 9 "Фишангхои молиявӣ", ки моҳи июли соли 2014 ба нашр расидааст, СБҲМ 39 "Фишангҳои молиявӣ: эътироф ва баҳодиҳӣ"-ро иваз намуда талаботи масъалаҳои гуруҳбандӣ, баҳодиҳии фишангҳои молиявӣ ва камарзишшавии онҳоро дар бар мегирад.

ЭЗОҲИ 3.1 ТАРКИБИ ҲИСОБОТИ МОЛИЯВӢ

Таркиби ҳисоботи молиявии *Бонк* аз ҳисоботи зерини молиявӣ иборат аст:

- ҳисобот оиди ҳолати молиявӣ;
- ҳисобот оиди даромади умумӣ;
- ҳисобот оиди ҳаракати воситаҳои пулӣ;
- ҳисобот оиди тағирот дар сармоя;
- эзоҳот ба ҳисоботи молиявӣ.

Давраи ҳисоботии *Бонк* соли тақвимӣ ба ҳисоб меравад. Моддаҳои муҳими ҳисоботи молиявӣ кушода ва алоҳида оварда шудаанд, моддаҳои номуҳим гурӯҳбандӣ карда шудаанд.

ЭЗОҲИ 3.2 АСЪОРИ ҲИСОБОТ

Ба сифати асъори амалкунанда ва асъори пешниҳод намудани ҳисоботи молиявӣ *Бонк* асъори миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон - Сомониро истифода мебарад.

ЭЗОҲИ 4. ПРИНСИПҲОИ АСОСИИ СИЁСАТИ БАҲИСОБГИРӢ

ЭЗОҲИ 4.1 ВОСИТАҲОИ ПУЛӢ ВА ҲАМАРЗИШИ ОНҲО

Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзиши онҳо аз маблағи накд дар хазинаи Бон*к*, ҳисобҳои мукотибавии Бонки миллӣ ва дигар бонкҳо мавҷудбуда ва маблағи дар ҳисобҳои ҷории бонкӣ мавҷуд буда иборат мебошанд.

ЭЗОҲИ 4.2 ҚАРЗҲОИ ДОДАШУДА БА МИЗОҶОН

Тибқи сиёсати баҳисобгирии Бонк қарзҳо дороиҳои молиявиеро ифода мекунанд, ки дар натиҷаи додани маблағи пулӣ бевосита ба қарзгиранда ба вуҷуд меоянд. Дар баҳисобгирӣ қарзҳо ба сифати дороиҳои молиявӣ ҳангоми додани маблағи пули ба карзгиранда эътироф карда мешаванд ва саравввал онҳо бо арзиши ибтидоӣ (аслӣ) баҳо дода мешаванд. Қарзҳо бо маблағи қарзи асосии пардохтанашуда мутобики шартномаи қарз баҳисоб гирифта мешаванд. Хароҷоти ба расмиятдорорӣ ва баҳодихии гарав, инчунин дигар хароҷоти ҳуқуқӣ ҳангоми ба вуқуъ омаданашон ба хароҷот дохил карда мешаванд.

Ба қарзҳои батаъхирафтода қарзҳое дохил мешаванд, ки дар онҳо гузаштани мӯҳлат ё напардохтани қарз мушоҳида шудааст ва онҳо ҳамчун шубҳаовар ва чоранопазир (бээътимод) банду баст карда шудаанд.
Аз нав банду баст кардан аз ҳисоби қарзҳои стандартӣ ба ҳисоби қарзҳои мӯҳлаташон гузашта дар рузи эътироф намудани батаъхир афтодани мӯҳлати пардохт ба амал баровврда мешавад.

Бонк дар ҳар як санаи ҳисоботӣ (хармоҳа) мавҷуд будани аломатҳои гуногуни эҳтимолияти пастшавии арзиши фоизҳои ҳисобишуда ва \ё ки маблағи асосии қарзро баҳо медиҳад. Баҳодиҳии мавҷудияти ягон намуд аломати воқеии пастшавии дороии молиявӣ дар асоси далелҳои дар лаҳзаи омода сохтани хисоботҳои молиявӣ (дар охири ҳар моҳ) сурат мегирад.

Дар сурати мавҷуд будани аломатҳои объективи вобаста ба пастшавии арзиши карзҳои додашуда дар натиҷаи ҳодисаҳое, ки пас аз эътирофи ибтидоии дороӣ ба вуқуъ омадаанд, *Бонк* барои пӯшонидани зарар фонди пӯшонидани талафоти имконпазир таъсис медиҳад. Ҳисобу китоби фонди пӯшонидани талафоти имконпазир дар асоси таҳлили дороиҳое, ки онҳо зери таҳдиди хавф қарор доранд гузаронида мешавад. Пас аз муайян намудани аломатҳои объективии беқурбшавӣ дар асоси индивидуалӣ ва бо шарти мавҷуд набудани чунин аломат, қарзҳо ба гурӯҳи активҳои молиявӣ, ки хусусияти ба ҳам монанди хавфи қарзӣ доранд барои муайян кардани аломати пастшавии арзиши он дар маҷмӯъ дохил карда мешаванд.

Ҳангоми гурӯҳбандии сандуқи қарзӣ ва барои таъсис додани фонди пӯшонидани талофии эҳтимолӣ (ФПТИ), *Бонк* мукаррароти сиёсати баҳисобгирии тасдиқшударо татбиқ менамояд.

Аз навҳисобкунии ФПТИ ҳармоҳа дар асоси пардохти ҳақикии маблағи асосӣ ва фоизҳо инчунин ҳисоботи омоданамудаи шуъбаи қарздиҳӣ амалӣ карда мешавад.

Дар ҳолати номувофиқатии захираҳо *Бонк* ҳисобкуниҳои иловагиро ба захираҳо дар он даврае, ки норасоии захираҳо ошкор карда шуда буд мегузаронад. Захираи умумӣ барои беқурбшавӣ аз рӯи қарзҳои стандартӣ таъсис дода намешавад.

Азҳисоббарории қарзҳои батаъхирафтода мувофиқи сиёсати қарздиҳӣ бо қарори кумитаи қарзӣ гузаронида мешавад. *Бонк* пас аз азҳиссоббарори дар тавозун ҳамаи чораҳоро барои ситодани қарзҳои азҳиссоббаровардашуда меандешад. Қарзҳои азҳисоббаровардашуда дар ҳисобҳои ғайритавозунӣ на камтар аз се сол пас аз лаҳзаи азҳисоббаровардан инъикос карда мешаванд.
Бонк ташкили ФПТИ-ро дар асоси дастурамали №215 "Дар бораи тартиби ташкил ва истифодаи фонди пӯшонидани талафоти имконпазир аз рӯи қарзҳо" амалӣ мекунад.

ЭЗОҲИ 4.3 ДОРОИҲОИ ДИГАР

Ба сифати дороиҳои дигар ҳисобҳо барои қабул, пешпардохти андозҳо, пешпардохтҳо ба кормандон, пешпардохтҳо барои хизматрасониҳо ва ғайраҳо баҳисоб гирифта мешаванд.

ЭЗОҲИ 4.4 ИҶОРАИ АМАЛИЁТӢ

Иҷорае, ки қисми муҳими хавфҳо, ҳуқуқи соҳибии он ба иҷорадеҳ мемонад иҷораи амалиётӣ эътироф карда мешавад.

ЭЗОҲИ 4.5 ВОСИТАҲОИ АСОСӢ

Воситаҳои асосӣ ба сифати дороӣ аз рӯи хароҷоти воқеӣ барои хариди онҳо сарфшуда эътироф карда мешаванд. Пас аз эътирофи аввала воситаҳои асосӣ пас аз тарҳи истеҳлоки\фарсоиши ҷамъшуда баҳисоб гирифта мешаванд.

Барои ҳисоби истеҳлок аз рӯи ҳамаи воситаҳои асосӣ усули ҳисобкунии истеҳлок мутобиқи моддаи 118 Кодекси андоз истифода бурда мешавад. Бо мақсади тартиб додани ҳисоботи мутобиқ ба талаботҳои СБҲМ (IAS) 16 «Воситаҳои асосӣ», инчунин муқаррароти Сиёсати бахисобгирии *Бонк* истеҳлоки воситаҳои асосӣ бо усули мустақим ҳисоб карда шудааст.
Бонк меъерҳои зеринро барои ҳисобкунии истеҳлоки воситаҳои асосӣ муайян кардааст:

Гурӯҳи дороиҳо	Меъёри фоиз
Таҷҳизоти компютерӣ	20%
Мебели дафтардорӣ, Таҷҳизоти идора	8%-20%
Воситаҳои нақлиётӣ	15%
Бинои бонк	7%

ЭЗОҲИ 4.6 ДОРОИҲОИ ҒАЙРИМОДДӢ

Дороиҳои ғайримоддӣ дар баҳисобгирӣ аз рӯи арзиши аввалаи онҳо баҳисоб гирифта мешаванд. Арзиши аввала дар худ ҳамаи хароҷоти барои хариди онҳоро дар бар мегирад. Истеҳлоки дороиҳои ғайримоддӣ бо усули мустақим вобаста ба мӯҳлати истифодабарии самарабахш ҳисоб карда мешавад:

Гурӯҳи дороиҳо	Меъёри фоиз
Дороиҳои ғайримоддӣ	10%

ЭЗОҲИ 4.7 ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ

Воситаҳои қарзӣ ва амонатҳо сараввал аз рӯи арзиши бадастовардани онҳо бахисоб гирифта мешаванд, ки маблағи воситаҳои гирифташуда бо тарҳи хароҷоти сарфшударо барои иҷрои ин амалиётҳоро дар бар мегирад.

Минбаъд воситаҳои қарзӣ аз рӯи арзиши истеҳлокшуда баҳисоб гирифта мешаванд ва фарқият байни маблағи воситаҳои гирифташуда ва арзиши пардохташуда дар ҳисобот оиди фоида ва зарар дар давраи қарзгирӣ ба сифати хароҷоти фоизӣ инъикос мегардад. Фоизҳо аз рӯи қарзҳои гирифташуда ҳармоҳа аз рӯи арзиши номиналии андозаи фоиз аз бақияи напардохтаи маблағи асосӣ ва ё аз маблағи асосӣ вобаста ба шартхои қарордоди қарзӣ ҳисоб карда мешаванд.
Бонк шаклҳои зерини амонтҳоро аз амонатгузорандагон ҷалб мекунад:

⇒ Амонатҳои то дархости бо асъори миллӣ ва хориҷӣ
⇒ Амонатҳои ғайрирезидентҳо бо асъори миллӣ ва хориҷӣ
⇒ Амонатҳои пасандози бо асъори милли ва хориҷӣ

Фоизҳои ҳисобкардашудаи амонатҳо дар ҳисобот оиди даромадҳои умумӣ ба ҳисоб гирифта мешаванд.

Ӯҳдадориҳои ҷорӣ дар тавозуни *Бонк* вобаста ба пайдо шуданашон - ҳангоми ҳисоббаробаркунӣ бо кормандон аз рӯи музди меҳнат, маблағҳои ҳисобшудаи ӯҳдадориҳои андозҳо, ӯҳдадориҳои ҳисобшуда аз рӯи пардохти хароҷоти асосӣ ва ғ.

ЭЗОҲИ 4.8 ЭЪТИРОФИ ДАРОМАД ВА ХАРОҶОТ

Бонк дар рафти фаъолияти амалиётии худ даромад ва хароҷотро аз рӯи усули ҳисобкунӣ эътироф мекунад. Усули ҳисобкунӣ пешбинӣ менамояд, ки даромад дар ҳамон давраи ҳисоботие, ки ба даст оварда шудааст эътироф карда мешавад новобаста аз он, ки воситаҳои пулӣ ба *Бонк* ҳануз ворид шудаанд ё не. Ҳамчунин хароҷот дар ҳамон давраи ҳисоботие, ки онҳо ҷой доштанд новобаста аз он, ки аз тарафи *Бонк* дар давраи мазкури ҳисоботи пардохта шудаанд ё не инъикос карда мешаванд.

ЭЗОҲИ 4.9 АНДОЗБАНДӢ

Хароҷоти андоз аз фоидаи дар ҳисобот оиди даромади умумӣ инъикос шуда дар худ маблағи ҷории андоз аз фоидаро мувофиқи конунгузориҳои андози амалкунанда ва андоз аз фоидаи мавқуфгузошта таҷассум мекунад.

Фоида то андозбандӣ аз фоидаи андозбандишаванда фарқ мекунад, чунки ҳангоми муайян намудани манбаи андоз аз фоида моддаҳои бо мақсади андозбандӣ барои ҳисоби андоз истисношаванда ба эътибор гирифта намешаванд. Ҳангоми ҳисобу китоби андоз аз фоида меъёри 23% истифода бурда мешавад.

Андозбандии мавқуфгузошта аз рӯи андоз аз фоида бо усули дороиҳои тавозунӣ ва ӯҳдадориҳо нисбати ҳамаи фарқиятҳои муваққатӣ байни манбаи андози дороиҳо ва арзиши тавозунии онҳо мувофиқи ҳисоботи молиявӣ ҳисоб карда мешавад. Дороиҳо ва ӯҳдадориҳо аз рӯи андозҳои мавқуфгузошташуда бо истифодаи меъёрҳои андозбандие, ки интизор меравад, ки дар он соле, ки дороиҳо фурӯхта мешаванд ва ӯҳдадориҳо пардохта мешаванд, муайян карда мешаванд, ки ба меъерҳои андозбандие, ки дар давраи мазкур муайян шуда буданд ва ё дар санаи ҳисоботӣ воқеан муайян шуданд, асос меёбанд.

Дороиҳо аз рӯи андозбандии мавқуфгузошташуда ба он дараҷае инъикос мешаванд, ки дар он эҳтимолияти гирифтани фоидаи андозбандишаванда вуҷуд дорад ки нисбати он фарқиятҳои муваққатӣ истифода бурда мешаванд.

ЭЗОҲИ 4.10 АМАЛИЁТ БО АСЪОРИ ХОРИҶӢ

Бонк ҳисоботи молиявиро бо асъори миллӣ омода ва пешниҳод менамояд.

Ҳамаи амалиёт бо асъори хориҷӣ дар рузи содир намудани амалиёт бо қурби асъори хориҷӣ, ки Бонки Миллии Тоҷикистон муайян кардааст инъикос карда мешаванд.

Азнавбаҳодиҳии бақияи ҳисобҳои дороиҳо ва ӯҳдадориҳое, ки бо асъори хориҷӣ дарҷ шудаанд ба таври ҳарруза – бо мақсади муайян намудани фоида ва зарар аз тағирёбии қурби асъор гузаронида мешавад. Барои ин бақияи ҳамаи ҳисобҳо бо асъори хориҷӣ ба асъори миллӣ бо курби муайяннамудаи Бонки Миллии Тоҷикистон бо тартиби зерин гузаронида мешаванд:

а) Дороиҳо ва пассивҳо бо асъори хориҷӣ (ба ғайр аз дороиҳо ва пассивҳое, ки дар п. б нишон дода шудааст) ҳарруз нисбати қурби асъори мазкур ба пули миллӣ азнав бахо дода мешаванд.

б) Сармояи оинномавӣ баҳо дода намешавад.

в) Дороиҳо дар шакли воситаҳои асосӣ ва дигар моликияти моддӣ (инвентарҳои хоҷагӣ, маводхо, предметҳои камарзишу зудфарсудаванда ва ғ.) дороихои ғайримоддие, ки аз хисоби воситаҳои асъорӣ таъсис шудаанд дар асоси қурби дар рузе, ки амалиёт анҷом ёфтааст баҳо дода шуда, минбаъд азнавбаҳодиҳӣ бо сабаби тағир ёфтани қурби асъори миллӣ нисбати асъори хориҷӣ гузаронида намешавад.

Дар сурати ба амал омадани фарқияти қурб ҳангоми аз навбаҳодиҳии моддахои асъории тавозун Бонк фоида ва зарарро аз тағирёбии қурб эътироф мекунад, ки дар ҳисобҳои молиявӣ-хоҷагии фаъолияти Бонк дар он моҳе, ки онхо ба амал омаданд инъикос карда мешаванд.

Номгӯи асъор	**Қурб ба 31.12.2018**	**Қурб ба 31.12.2019**
1 Доллари ИМА	9,4286	9,6872
1 ЕВРО	10,8007	10,8448
1 Рубли руси	0,1356	0,1560

ЭЗОҲИ 4.11 САРМОЯИ ХУДӢ

Сармояи худии *Бонк* аз сармояи оинномавӣ, сармояи захиравӣ ва фоидаи тақсимнашуда иборат аст. Сармояи оинномавӣ бо арзиши аввала, бо тарҳи сармояи оинномавии пардохтнашуда нишон дода мешавад.
Пардохти суди саҳмияҳо (дивиденд) чун камшаваии маблағҳои хусуси дар даврае ки , дивидендҳо эълон шудаанд ифода меёбанд. Суди саҳмияҳое, ки баъди анҷоми санаи ҳисоботӣ эълон шудаанд, тибқи СБҲМ 10 " Ҳодисаҳои баъд аз санаи ҳисоботӣ ба амал омада" ба эътибор гирифта мешаванд.

5. ЭЗОҲОТ БА ҲИСОБОТ ОИДИ ДАРОМАДИ УМУМӢ

ЭЗОҲИ 5.1 ДАРОМАДҲОИ МОЛИЯВӢ

Бонк дар ҷараёни фаъолияти худ дар шакли фоизҳо аз рӯи қарзҳо ва даромадҳои комиссиони аз интиқоли маблағҳо аз муштариён рӯёнидашуда даромад мегирад. Даромад ва хароҷот аз рӯи натиҷаи соли 2019 дар ҷадвалҳои дар поён овардашуда пешниҳод шудаанд:

Номгуй	**2018с.**	**2019с.**
Даромади фоизӣ - ҷойгиркунии мӯҳлатнок	51 120	-
Даромади фоизӣ - аз карзҳои байнибонкӣ	-	-
Даромади фоизӣ - аз карзхои ташкилотҳои тиҷоратӣ	879 028	1 356 966
Даромади фоизӣ аз карзҳои корхонаҳои кишоварзӣ	457 960	362 604
Даромади фоизӣ -аз карзҳои соҳибкорон	955 773	1 285 130
Даромади фоизӣ -аз карзҳои шахсони воқеӣ	299 673	563 556
Даромади фоизӣ ва дисконт аз қ. қиматнок	-	-
Дигар даромадҳои фоизӣ	36 225	68 897
Ҳамагӣ	**2 679 779**	**3 637 152**

ЭЗОҲИ 5.2 ДАРОМАД АЗ ХИЗМАТРАСОНИҲОИ КОМИССИОНӢ

Номгуй	**2018с**	**2019с**
Даромад аз хизматрасониҳои комиссионӣ	140 078	650 300
Даромади комиссионӣ аз интиколи маблағҳо	629	8 045
Ҳамагӣ	**140 707**	**658 345**

ЭЗОҲИ 5.3 ХАРОҶОТИ КОМИССИОНӢ ВА ХИЗМАТРАСОНИҲО

Номгуй	**2018с**	**2019с**

Хароҷоти комиссионӣ ва хизматрасонӣ хақгузорӣ	-	-
Дигар хароҷоти хизматрасониҳо\ҳақгузорӣ	290 634	52 071
Хамагӣ	**290 634**	**52 071**

ЭЗОҲИ 5.4 ДАРОМАД АЗ ҲИСОБИ АМАЛИЁТҲО БО АСЪОРИ ХОРИҶӢ

	2018с.	2019с.
Даромад аз ҳисоби амалиётҳо бо асъори хориҷӣ	21 647	362 277
Даромад аз ҳисоби азнавбаҳодиҳии асъори хориҷӣ	228 144 898	142 861 434
Ҳамагӣ	**228 166 545**	**143 223 711**

ЭЗОҲИ 5.5 ХАРОҶОТ АЗ ҲИСОБИ АМАЛИЁТҲО БО АСЪОРИ ХОРИҶӢ

	2018с.	2019с.
Хароҷот аз ҳисоби амалиётҳо бо асъори хориҷӣ	498	71 168
Хароҷот аз ҳисоби азнавбаҳодиҳии асъори хориҷӣ	226 298 407	142 178 057
Хамагӣ	**226 298 905**	**142 249 225**

ЭЗОҲИ 5.6 ХАРОҶОТИ ФПТИ АЗ РӮИ ҚАРЗҲО

	2018с	2019с
ФПТИ аз рӯи қарзҳои ба ташкилотҳои қарзии ғайрибонкӣ додашуда	-	-
ФПТИ аз рӯи қарзҳо	-	1741877
ФПТИ аз рӯи амонатҳо (пасандозҳо) дар бонкҳои басташуда ё бонкҳои дар ҷараёни барҳамхурӣ буда	-	-
Ҳамагӣ хароҷот аз рӯӣ ФПТИ	**-**	**1 741 877**

ЭЗОҲИ 5.7 ДИГАР ДАРОМАДҲО

	2018с.	2019с.
Кам кардани фонди пӯшонидани талафоти имконпазир аз ҳисоби барқарорсозии арзиши қарзҳои байнибонкӣ	-	-
Кам кардани фонди пӯшонидани талафоти имконпазир аз ҳисоби барқарорсозии арзиши қарзҳо	428634	210000
Кам кардани фонди пӯшонидани талафоти имконпазир аз ҳисоби барқарорсозии арзиши дороиҳои бонкҳои басташуда ё бонкҳои бархамхӯранда	-	-
Ҳамагӣ	**428634**	**210 000**

ЭЗОҲИ 5.8 ХАРОҶОТИ АМАЛИЁТӢ

НОМГӮИ ХАРОҶОТ	2018с	2019с
Маоши кормандон	789 944	713 277
Пардохтхои иловагӣ барои кормандон ва хизматчиён	-	53 917
Ҳақгузори ба фонди ҳифзи иҷтимоӣ	196 215	191 793
Хароҷоти хизматрасониҳои тиббӣ	-	27 051
Пардохти ҳаққи хизмати аудиторони беруна	19 000	20 000

Пардохти хаққи хизмати ҳуқуқшиносон	40 765	19 375
Ҷарима ва ҷаримаи аҳдшиканӣ - БМТ	50 000	50 000
Дигар ҷарима ва товонҳо	130	210 018
Андози Фонди роҳ	56 477	57 639
Хароҷоти суғуртаи бинои бонк	5 792	2 102
Дигар андоз ва литсензияҳо	-	6 010
Фарсудашавӣ ва истеҳлок	90 409	89 935
Хароҷоти истифодаи об, барқ ва гармидиҳӣ	17 273	16 088
Хароҷоти техникаи иттиолотӣ	13 631	9 453
Хароҷоти таъмир ва муоинаи техникӣ	10 696	15 425
Хароҷоти сузишворӣ ва равғанҳои молиданӣ	10 862	14 547
Сафари хизматӣ ва роҳкиро	919 794	728 028
Пардохти ҳаққи хизмати хадамоти амнияти	104 575	102 506
Хизмати алоқа	138 686	29 534
Маводҳои дафтардорӣ ва дигар лавозимот	7 949	11 387
Хароҷоти обуна ба нашрияву маҷаллаҳо	1 150	1 260
Хароҷоти реклама	996	1 853
Хароҷоти намояндагӣ ва чорабиниҳои фарҳангӣ	2 905	7 051
Хароҷоти кироя- Фрахт ва хаткашонӣ	-	36 995
Хароҷоти мурофиаи судӣ	24 721	210
Дигар хароҷот	118 924	88 812
Хамагӣ	**2 620 894**	**2 504 267**

ЭЗОҲИ 5.9 ДАРОМАД (ХАРОҶОТ) АЗ АМАЛИЁТҲОИ ҒАЙРИАМАЛИЁТӢ

	2018с.	2019с.
Хароҷоти аз ҳисоб хориҷ кардани мебел ва таҷҳизоти бонкӣ	4 383	-
Ҳамагӣ	**4 383**	**-**

ЭЗОҲИ 5.10 ХАРОҶОТИ АНДОЗ АЗ ФОИДА

Мувофиқи сиёсати баҳисобгирии қабулгардида ва талаботи кодекси андоз барои маълумотҳои ҳисоботи молиявӣ *Бонк* даромад ва хароҷотро аз рӯи усули ҳисобкунӣ эътироф мекунад.
Меъёри андоз аз фоида тибқи Кодекси Андози Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соли 2019 23% -ро ташкил медиҳад.

6. ЭЗОҲОТ БА ҲИСОБОТ ОИДИ ҲОЛАТИ МОЛИЯВӢ

ЭЗОҲИ 6.1 ВОСИТАҲОИ ПУЛӢ ВА ҲАМАРЗИШҲОИ ОНҲО

Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо аз нишондиҳандаҳои зерин иборатанд:

	31.12.2018с.	31.12.2019с.
Хазина бо асъори миллӣ	278 392	1 380 785
Хазина бо асъори хориҷӣ	1 629 209	1 983 217
Ҳамагӣ	**1 907 602**	**3 364 002**

ЭЗОҲИ 6.2 БАРОИ ГИРИФТАН АЗ БОНКИ МИЛЛИИ ҶТ

	31.12.2018с.	31.12.2019с.
Суратҳисоби муросилотӣ дар БМТ бо арзи миллӣ	2 165 952	841 317
Суратҳисоби муросилотӣ дар БМТ бо арзи хориҷӣ	35 374 022	1 882 046
Ҳамагӣ	**37 539 974**	**2 723 364**

ЭЗОҲИ 6.3 ЗАХИРАИ ҲАТМӢ ДАР БОНКИ МИЛЛИИ ҶТ

	31.12.2018с.	31.12.2019с.
Захираи ҳатмӣ дар БМТ бо арзи миллӣ	31 751	18 434
Захираи ҳатмӣ дар БМТ бо арзи хориҷӣ	203 808	686 460
Ҳамагӣ	**235 560**	**704 894**

ЭЗОҲИ 6.4 СУРАТҲИСОБИ МУРОСИЛОТӢ БОНК ДАР ДИГАР БОНКҲО

Бақия суратҳисобҳои муросилотӣ дар бонкҳои дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷойдошта бо асъори хориҷӣ дар санаи 31 декабри соли 2019 ба 294 191 471 сомонӣ баробар аст.
Бакияи маблағҳои дар суратҳисоби муросилотӣ дар бонкҳо мавриди мушкили молиявӣ қарор дошта дар ҳолати муфлисшавӣ Бонкро ба хавфи бузург рӯ ба рӯ мекунад,зеро ки онҳо 92% дороиҳои Бонкро ташкил медиҳанд.Инчунин ин ҳолат ба паст шудани меъёри кифоягии сармоя (К1.1) оварда мерасонад.
Бақия вобаста ба бонкҳои мавриди мушкили молиявӣ қарор дошта чунинанд:
ҶСК «Тоҷиксодиротбонк» - 242 189 402 сомонӣ/ (5 892 526 Доллари ИМА ва 17 068 763 Евро);
ҶСК "Агроинвестбанк" -45 027 511 сомонӣ/ (2 378 917 Доллари ИМА ва 2 027 005 Евро);
ҶСК "Бонки рушди Тоҷикистон" – 6 904 884 сомонӣ/ (636 700 Евро).

	31.12.2018с.	31.12.2019с.
Суратҳисоби мукотибавӣ дар бонкҳои ЧТ бо а\х	291 180 212	294 191 471
Суратҳисоби мукотиб. бонкҳои берун аз ЧТ бо а\х	452 769	449 338
Ҳамагӣ	**291 632 981**	**294 640 809**

ЭЗОҲИ 6.5 ҚАРЗҲО БА МИЗОҶОН

	31.12.2018с.	31.12.2019с.
Қарзҳо ба ташкилотхои тиҷоратӣ ба арзи миллӣ	5 199 149	4 908 332
Қарзҳо ба ташкилотхои тиҷоратӣ ба арзи хориҷӣ	-	931 056
Қарзҳо ба корхонахои кишоварзӣ - пули миллӣ	2 519 336	880 000
Карзҳо ба корхонахои кишоварзӣ - арзи хориҷӣ	-	774 976
Қарзҳо ба соҳибкорон бо арзи миллӣ	6 868 324	7 498 593
Қарзҳо ба соҳибкорон бо арзи хориҷӣ	-	774 976
Карзҳо ба шахсони вокеъӣ бо арзи миллӣ	1 717 733	1 195 951
Қарзҳои ба таъхирафтодаи корхонаҳои кишоварзӣ	-	1 531 877
Қарзҳои ипотекии шахсони воқей- пули миллӣ	362 764	497 541
ФПТИ барои карзхои корхонахои кишоварзий	-	-1 531 877
Ҳамагӣ карзҳои мизоҷон	**16 667 306**	**17 461 425**

6.5.1 Гуруҳбандии сандуқи қарзи аз рӯи мӯҳлат

	31 декабри 2018	31 декабри 2019
аз 0 то 6 моҳ	-	5 885
аз 6 то 12 моҳ	-	18 458 165
аз 12 то 24 моҳ	16 304 542	31 710
Зиёда аз 24 моҳ	362 764	497 541
Ҳамагӣ	**16 667 306**	**18 993 301**
ФПТИ	-	-1 531 877
Ҳамагӣ	**16 667 306**	**17 461 424**

гурухбандии сандуқи қарзӣ ба 31.12.2018

	Шумораи Карзхо	Маблаги карзхо	ФПТИ	Хамаги	Хисса
Колабӣ	108	16667306	-	16667306	100%
Тамдидшуда	-	-		-	-
Ба таъхирафтода	-	-	-	-	-
Ҳамагӣ	**108**	**16667306**	**-**	**16667306**	**100%**

гурухбандии сандуқӣ карзи ба 31.12.2019

	Шумораи қарзҳо	Маблағи қарзҳо	ФПТИ	Ҳамагӣ	Ҳисса
Колабӣ	288	17 461 425	-	17 461 425	92%
Тамдидшуда	-	-	-	-	0%
Ба таъхирафтода	2	1531877	1531877	-	8%
Ҳамагӣ	**290**	**18 993 302**	**1531877**	**17461424,8**	100%

6.5.2 ҚАРЗҲОИ ДОДАШУДА ВА БАҚИЯИ ОНҲО ДАР ШАҲРУ НОҲИЯҲО:

	31 декабри 2018		**31 декабри 2019**	
Махал	**маблағ**	**ҳисса**	**маблағ**	**ҳисса**
н. Файзобод	-	-	1 359	0,01%
н. Рудакӣ	2 089 800	12,54%	2 426 965	12,78%
н. Вахдат	7 691	0,05%	46 638	0,25%
н. Ҳисор	298 456	1,79%	20 472	0,11%
н. Шаҳринав	3 432	0,02%	-	0,00%
н. Турсунзода	5 147	0,03%	-	0,00%
н. Ёвон	1 739 336	10,44%	1 571 877	8,28%
н. Ҳамадонӣ	300 000	1,80%	-	0,00%
н. Панҷакент	650 000	3,90%	-	0,00%
ш. Душанбе	11 573 444	69,44%	14 925 991	78,59%
Ҳамагӣ	**16 667 306**	**100,00%**	**18 993 302**	**100,00%**
Захира барои ФПТИ	**-**		**-1 531 877**	
Ҳамагӣ маблағи соф	**16 667 306**		**17 461 425**	

6.5.3. Сандуқи қарзӣ дар тақсимоти меъёрҳои фоизӣ чунин намуд дорад:

Меъёри фоизӣ	31 декабри 2018	31 декабри 2019
аз 0 то 20 %	362764	16457490
аз 21 то 24 %	3995570	2535812
аз 24 то 33 %	12308972	-
зиёда аз 33 %	-	-
Ҳамагӣ	**16667306**	**18993302**
ФПТИ	-	-1 531 877
Ҳамагӣ (соф)	**16667306**	**17 461 425**

6.5.4 ГУРӮҲБАНДИИ САНДУҚИ ҚАРЗӢ АЗ РӮИ СОҲАҲО

	31 декабри 2018		**31 декабри 2019**	
	Маблағ	**Ҳисса**	**Маблағ**	**Ҳисса**
Саноат	-	-	1 007 000	5,30%
Кишоварзӣ	2519336	15,12%	3 186 853	16,78%
Тиҷорат	8047611	48,28%	7 848 588	41,32%
Сохтмон	-	-	-	-
Ипотека	362 764	2,18%	497 541	2,62%
Хизматрасонӣ	4195873	25,17%	5 298 957	27,90%
Қарзи истеъмолӣ	1541722	9,25%	1 154 363	6,08%
Ҳамагӣ	**16 667 306**	**100%**	**18 993 302**	**100,00%**
Захира барои ФПТИ			**-1 531 877**	
Ҳамагӣ арзиши соф	**16 667 306**		**17 461 425**	

6.5.5 ТАҒЙИРОТ ДАР ФОНДИ ПӮШОНИДАНИ ТАЛАФОТИ ИМКОНПАЗИР АЗ РӮИ ҚАРЗҲО

	2019с.
Бақияи ФПТИ - аз рӯи қарзҳо дар аввали сол	-
Ташкил кардани ФПТИ аз аввали сол	1 741 877
Тағиротҳо	-210 000
Бақияи ФПТИ дар охири давраи ҳисоботӣ	1 531 877

Бонк ФПТИ-ро дар асоси талаботи дастурамали №215 ҳисоб карда талаботи СБҲМ 9 "Фишангхои молиявӣ"-ро дар амал татбиқ накардааст ва бинобар ин мо асос барои гузаронидани муқоисаи маблағи баҳодиҳии талафотро дар асоси СБҲМ 9-ро надорем.Бинобар ин мо ақидаи худро дар ин бора иброз карда наметавонем ва ин масъулиятро ба душ намегирем ва маблағи ҳақиқии ҳисобшудаи хароҷоти ФПТИ-ро дар ҳисобот дарҷ менамоем.

ЭЗОҲИ 6.6 ФОИЗҲО БАРОИ ГИРИФТАН

	31.12.2018с.	**31.12.2019с.**
Фоизҳои ҳисобшуда барои гирифтан бо арзи миллӣ	134 783	142 270
Фиозҳои ҳисобшуда барои гирифтан бо арзи хориҷӣ	-	9 205
Ҳамагӣ	**134 783**	**151 475**

ЭЗОҲИ 6.7 ДОРОИҲОИ ҶОРИИ ДИГАР

	31.12.2018с	31.12.2019с
Қарздории дебитории кормандон	-	14 870
Пешпардохти изофаи андоз	576 517	-
Ҳамагӣ	**576 517**	**14 870**

ЭЗОҲИ 6.8 ДОРОИҲО ДАР ТАШКИЛОТҲОИ БАСТАШУДА ВА ДАР ҶАРАЁНИ БАРХАМХУРӢ БУДА

	31.12.2018с	31.12.2019с
Дороиҳо дар ташкилотҳои басташуда ва дар ҷараёни бархамхурӣ буда - пули миллӣ	14226715	14226715
Фонди талафоти имконпазир аз рӯи дороиҳои дар ташкилотҳои басташуда ва бархамхуранда	-14226715	-14226715
Ҳамагӣ	-	-

ЭЗОҲИ 6.9 ВОСИТАҲОИ АСОСӢ

	31.12.2018с.	31.12.2019с.
Бинои бонк (иморат)	1 920 969	1 920 969
Фарсудашавии ҷамъшудаи бинои бонк	-1 212 240	-1 261 851
Таҷҳизот, мебел	399 057	413 037
Фарсудашваии ҷамъшудаи мебел, таҷҳизот	-290 810	-312 229
Ҳамагӣ	**816 976**	**759 926**

ЭЗОҲИ 6.9.1 ГАРДИШИ ВОСИТАҲОИ АСОСӢ

	Бино ва иншоот	Мебел ва таҷҳизотҳои идоравӣ	Воситахои наклиёт	Ҳамагӣ
Арзиши аввала ба санаи 01.01.2018г.	**1 920 969**	**220 994**	**142 263**	**2 284 226**
Фарсоиши чамъшуда	-1 158 895	-159 840	-114 913	-1 433 648
Арзиши соф ба 01.01.2018с.	762 074	61 154	27 350	850 578
Хариди воситаҳои асосӣ дар соли 2018	-	35 800	-	35 800
Азнавбаҳодиҳӣ	-	-	-	-
Хориҷкунии воситаҳои асосӣ	-	-	-	-
Истеҳлоки ҳисобшуда	-53 345	-10 587	-5 470	-69 402
Арзиши аввала ба санаи 31.12.2018с	**1 920 969**	**256 794**	**142 263**	**2 320 026**
Истехлоки ҷамъшуда дар 31.12.2018с.	-1 212 240	-170 427	-120 383	-1 503 050
Арзиши соф ба 31.12.2018с.	**708 729**	**86 367**	**21 880**	**816 976**
Хариди воситахои асосӣ дар соли 2019	-	13 980	-	13 980
Азнавбаҳодиҳӣ	-	-	-	-
Хориҷкунии воситаҳои асосӣ	-	-	-	-
Истеҳлоки ҳисобшуда	-49 611	-17 043	-4 376	-71 030
Арзиши аввала ба санаи 31.12.2019с	**1 920 969**	**270 774**	**142 263**	**2 334 006**
Истехлоки ҷамъшуда дар 31.12.2019с	-1 261 851	-187 470	-124 759	-1 574 080
Арзиши соф ба 31.12.2019с	**659 118**	**83 304**	**17 504**	**759 926**

ЭЗОҲИ 6.10 ДОРОИҲОИ ҒАЙРИМОДДӢ

	2018 с	2019с.
Дороихои ғайримоддӣ	292 537	292 537
Фарсоиши дороиҳои ғайримоддӣ	-103 481	-122 387
Ҳамагӣ	**189 056**	**170 151**

ЭЗОХИ 6.11 АМОНАТҲОИ МИЗОҶОН

	31.12.2018с.	31.12.2019с.
Амонатҳои то дархости резидентҳо бо асъори миллӣ	36 812	96 061
Амонатҳои тодархости резидентҳо бо арзи хориҷӣ	110 429	34 394
Амонатҳои тодархости ғайрирезидентҳо бо арзи милли	1 312 234	128 301
Амонатҳои тодархости ғайрирезидентҳо бо арзи хориҷӣ	1 422 159	2 230 449
Амонатҳои пасандози резидентҳо бо арзи миллӣ	5 792	5 955
Амонатҳои пасандози резидентҳо бо арзи хориҷӣ	275 723	287 089
Амонатҳои пасандозии гайрирезидентҳо бо арзи миллӣ	2 305	2 305
Амонатҳои пасандозии гайрирезидентҳо бо арзи хориҷӣ	459 512	1 559 862
Ҳамагӣ	**3 624 965**	**4 344 416**

ЭЗОҲИ 6.12 ДИГАР АМОНАТҲО

Номгуй	31.12.2018с.	31.12.2019с.
Суратҳисобҳои ғайрифаъоли мизоҷон бо арзи миллӣ	87 554	87 866
Суратҳисобҳои ғайрифаъоли мизоҷон бо арзи хориҷӣ	275 305	276 659
Ҳамагӣ	**362 859**	**364 525**

ЭЗОҲИ 6.13 БАРОИ ПАРДОХТ БА БОНКҲОИ БЕРУН АЗ КАЛАМРАВИ ҶТ

	31.12.2018с.	31.12.2019с.
Суратҳисобҳои муросилотии бонкҳои хориҷӣ - а\х	-	-
Суратҳисобҳои муросилотии/ҷории бонкҳои берун аз Тоҷикистон - а\х	292 605 996	261 838 714
Ҳамагӣ	**292 605 996**	**261 838 714**

ЭЗОҲИ 6.14 ДИГАР ӮҲДАДОРИҲО

	31.12.2018с	31.12.2019с
Ҳисобҳои дигар барои пардохт - арзи хориҷӣ	-	11 124
Даромади фоизии татбиқнашуда – пули миллӣ	272	224
Даромади фоизии татбиқнашуда – асъори хориҷӣ	-	-
Ҳамагӣ	**272**	**11348**

ЭЗОХИ 6.15 АНДОЗҲО БАРОИ ПАРДОХТ

	31.12.2018с.	31.12.2019с.
Андоз аз фоида барои пардохт	-	4 322
Ҳамагӣ	-	**4 322**

ЭЗОҲИ 6.16 САРМОЯ

	2018 с.	2019 с.
Сармояи саҳҳомии пардохташуда	16 409 725	16 409 725
Фоидаи тақсимнашуда соли гузашта	36 183 508	36 504 437
Захираҳои азнавбаҳодиҳии воситаҳои асосӣ	13 430	13 430
Захира аз хисоби фоида	500 000	500 000
Ҳамагӣ	**53 106 662**	**53 590 768**

ЭЗОҲИ 7. ӮҲДАДОРИҲОИ ШАРТӢ

Мурофиаҳои судӣ

Дар санаи чопи ҳисобот ду ҳолати баҳсҳои судӣ аз тарафи Бонк нисбати муштариёнаш барои баргардонидани карзҳои гирифташуда дар маҷмӯъ ба маблаҒи 1 441 876,98 сомонӣ дар истеҳсолоти судӣ қарор дорад. Роҳбарияти Бонк боварӣ доранд, ки маблаҒҳо руёнида мешаванд.

ЭЗОҲИ 8. ҲОЛАТҲОЕ, КИ ПАС АЗ САНАИ ҲИСОБОТИ ТАВОЗУНӢ БА АМАЛ ОМАДАНД

Ҳодисаҳои муҳим баъди давраи ҳисоботӣ ба амал наомаданд.

ЭЗОҲИ 9. СИЁСАТИ ИДОРАИ ХАВФҲО

Идораи хавфҳо асосҳои муҳим дар соҳаи бизнеси бонкӣ дорад ва элементи муҳими фаъолияти Бонк мебошад. Натиҷаи фаъолияти Бонк бештар аз сифати усулҳои баҳодиҳии хавфҳои қарзӣ ва идораи онҳо вобаста аст. Хавф баҳои потенсиалии талафоте ки Бонк метавонад дошта бошад баҳисоб меравад.
Идораи хавфҳои бонкӣ мавҷуд будани усулҳо ва баҳодиҳии шуморавии онҳоро, аз он ҷумла эҳтимолияти ба амал омадани ҳодисаҳои ғайричашмдошт ва ҳаҷми талафоти ҳамсонро пешбинӣ мекунад.

Хавфпазирӣ ва сабабҳои пойдоиши онҳо

Хавфҳои асосие, ки ба фаъолияти Бонк мансуб мебошанд инҳо хавфи қарзӣ, хавфи пардохтпазирӣ, хавфи арзӣ, хавфи фоизӣ ва инчунин хавфи амалиётӣ баҳисоб мераванд.

Сабабҳои пайдоиши хавфҳо ин мебошанд:

- шароитҳои ғайри талаботи барои иҷрои ӯҳдадориҳои ба худ гирифтаи контрагентҳо;
- тағирёбии номусоиди таркиби бозор;
- бесамар ташкил кардани фаъолияти Бонк дар натиҷаи ҳолатҳои номусоиди берунӣ.

Хавфи бозорӣ

Бонк зери таъсири хавфи бозори қарор дорад ки бо позитсияҳои кушода аз рӯи фишангҳои арзӣ ва фоизҳое, ки таҳти хавфи умумӣ ва алоҳидаи (спесификии) тағирот дар бозор алоқаманданд. Роҳбарият маҳдудиятро (лимит) нисбати сатҳи хавфи қабулшаванда муайян мекунад ва риояи онро ҳамаруза назорат мекунад.Вале истифодаи чунин усул наметавонад зиёни аз ин лимитҳо зиёдро дар ҳолати тағирёбии муҳим дар бозор пешгирӣ кунад.

Хавфи қарзӣ –ин хавфи талафи молиявие,ки дар натиҷаи аз тарафи қарзгирандаи Бонк иҷро накардани ӯҳдадориаш ба амал меояд.

Дар ҷараёни фаъолият *Бонкро* хавфи қарзӣ таҳдид мекунад, ки он ба саривақт напардохтан ва ғайриимконпазирӣ ва ё нопурра пардохтани қарзҳо ва фоизҳои ҳисобшуда алоқаманд аст.

Зери таҳдиди хавф қарор доштан ба воситаи таҳлили мунтазами қобилияти қарздорон ва қарзгирони имконпазир барои баргардонидани фоизҳои ҳисобшуда ва маблағи асосӣ идора карда мешавад.

Зери таҳдиди хавфи қарзӣ қарор доштан ба воситаи гирифтани гарав ва кафолатҳо идора карда мешавад. *Бонк* аз рӯи дастури сиёсати қарзӣ талаботҳоро барои таъмини гарав вобаста ба маблағи дархостшавандаи қарзгир, давраҳо ва таърихи қарзии қарзгир тасдиқ кардааст.

Бонк хавфи қарзиро дар асоси индивидуалӣ, яъне хавфи напардохтани маблағи асосӣ ва фоизҳоро аз тарафи қарзгиранда дар мӯҳлати дар шартнома муайяншударо баҳо медиҳад..
Захира аз рӯи бекурбшавӣ дар ҳисоботи молиявӣ танҳо барои талафоте,ки дар санаи ҳисоботӣ дар асоси аломатҳои объективии тасдиккунандаи он ки дар давраи баъди эътирофи бекурбшавӣ ба амал омада буданд эътироф карда мешаванд. Аз сабаби фарқияти истифодаи методологияҳои гуногун маблағи зиёни қарзии гирифташудаи барои ҳисоботи молиявӣ ҳисобшуда одатан аз маблағи дар асоси модели талафоти эҳтимолӣ муайяншуда камтар мебошад.

Хавфи пардохпазирӣ

Хавфи пардохпазирӣ-ин хавфи пайдоиши мушкилот ҳангоми гирифтани воситаҳои пулӣ барои бозгардонидани амонатҳо ва пардохти ӯҳдадориҳое,ки бо фишангҳои молиявӣ ҳангоми расидани мӯҳлати ҳақиқии пардохти онҳо алоқаманд аст.

Бонк ҳамаруза талабот ба воситаҳои пулии озодро барои ҳисоббаробаркунӣ аз рӯи ӯҳдадориҳои ҷорӣ, пардохти қарзҳо ва дигар талабот аз рӯи фишангҳои молиявии бо воситаҳои пулӣ баргардонидашавандаро эҳсос мекунад.Бонк идораи пардохтпазириро бо мақсади таъмини воситаҳои пулии нақд дар дилхоҳ вақт барои ҳисоббаробаркунӣ аз рӯи ӯҳдадориҳои бо ҳаракати воситаҳои пулӣ алоқаманд вобаста ва расидани мӯҳлати пардохташон амалӣ мекунад. Воситаи асосии аз тарафи Бонк барои назорати пардохтпазирӣ истифодашаванда ин таҳлили пешбинисозиҳои ҳаракати воситаҳои пулӣ мебошад.

Хавфи фоизӣ

Идораи хавфи фоизӣ бо роҳи ба танзим даровардани мӯҳлати баргардонидани ӯҳдадориҳо ва дороиҳо амалӣ карда мешавад.Баҳодиҳии перспективии андозаи хавфи фоизӣ аз рӯи ҳар кадоми фишанг имкон медиҳад, ки чораҳо барои кам кардани таъсири он ба фоидаи Бонк андешида шаванд, чунки камшавии даромад ё зиёни бевосита метавонанд ба бадшавии коэфисиенти кифоягии сармоя оварда расонад.

Хавфи асъорӣ

Бонк тахти хавфи вобаста ба таъсири тағирёбии қурби асъори хориҷӣ ва таъсири он ба ҳолати молиявии он ва селаи воситаҳои пулӣ қарор дорад. Норасоии арзи хориҷӣ ба фаъолияти ҳаррузаи бонк дар раванди хизматрасонӣ ба мизоҷон таъсири манфӣ мерасонад.

Хавфҳои амалиётии дохилӣ

Хавфи амалиётӣ- ин хавфи ба амал омадани зиён дар натиҷаи вайрон шудани кори системаҳои назорати дохилӣ, аз кор мондани системаҳои электронии коркарди маълумотҳо, амалҳои хатогӣ ва ё барқасдонаи корманд ва ҳолатҳои форс-мажор мебошад.

Роҳбариятро зарур аст,ки назоратро аз рӯи риояи сиёсат ва тартиботи Бонк аз тарафи кормандонро пурзӯр кунад.